

ALPAČIKIĆ
POSŁANIK PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTA FBiH

FEHIM ŠKALJIĆ
PREDSJEDAVALJUĆI PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTA FBiH

U skladu sa poslovničkim članom 175. i 176. podnosim Predstavničkom domu Parlamentu
FBiH

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI - ZASTUPNIČKI DOM
SARAJEVO

PRIMLJENO: 19-11-2012

Broj predloška	Datum prijema	Broj i godina	Ukupni broj	Prilozi
01/9/c - 02 - 632/12				2x

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
DOM NARODA
SARAJEVO

Priljeno: 19-11-2012

Org. jed.	Broj	Prilozi	Vrijednost
02/02/c - 02 - 632/12			

PRIJEDLOG ✓

ZAKON O ZAŠTITI JEMACA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, novembar 2012. godine

Klub poslanika SBiH BiH
Zastupnički/Predstavnički
dom Parlamenta FBiH

Broj: 534-04/12
Datum: 21. 11. 2012. god.

I OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se prava jemaca, kao i uslovi i način ostvarivanja i zaštite tih prava.

Član 2.

Cilj ovog zakona je obezbijediti njegovom primjenom prava jemaca.

Odnos prema drugim propisima

Član 3.

1. Primjena odredbi ovog zakona ne utječe na prava koja jemci imaju na temelju drugih propisa.
2. Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, na obligaciono-pravne odnose između jemaca i povjerilaca primjenjivaće se odredbe Zakona o obligacionim odnosima Federacije BiH.

Značenje pojedinih pojmova

Član 4.

U smislu ovog zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

Jemac je pravno ili fizičko lice koje je garant kreditnog posla i koje se obavezuje, isključivo u pisanoj formi, izvršiti namirenje povjeriocu, tek kada to nije moguće izvršiti koristeći sve instrumente obezbjeđenja kredita u skladu sa odredbama ovog zakona.

Glavni dužnik je pravno ili fizičko lice koje je korisnik sredstava odobrenog kredita i koje kreditna sredstva koristi i otplaćuje povjeriocu na način definisan odredbama ugovora o kreditu.

Sudužnik je pravno ili fizičko lice koje je odgovorno za naplatu svih povjeriočevih potraživanja jednako kao i glavni dužnik.

Povjerilac je banka, mikrokreditna organizacija i lizing društvo u smislu Zakona o bankama, Zakona o MKO i Zakona o lizing društvima.

Ugovor o kreditu/mikrokreditu ima značenje utvrđeno u zakonu kojim se uređuju obligacioni odnosi i u zakonu o mikrokreditnim organizacijama.

Profesionalna pažnja je povećana pažnja i vještina koja se osnovano očekuje od povjerilaca u poslovanju s korisnicima njihovih usluga, u skladu s pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i principom savjesnosti i poštenja.

Nominalna kamatna stopa označava kamatnu stopu izraženu kao fiksni ili promjenljivi postotak koji se na godišnjem nivou primjenjuje na iznos povučениh kreditnih sredstava.

Efektivna kamatna stopa iskazuje ukupne troškove kredita koje plaća korisnik kredita, pri čemu su ti troškovi izraženi kao postotak ukupnog iznosa na godišnjem nivou.

Plan otplate je tabelarni pregled svih hronološki prikazanih novčanih tokova, namijenjeni informisanju glavnih dužnika i jemaca a radi ažurnijeg praćenja njihovih obaveza po ugovoru o kreditu.

Kreditna sposobnost tražioca kredita predstavlja utvrđivanje boniteta dužnika, tj. njegove mogućnosti da dobije kredit i da ga zajedno sa pripadajućom kamatom otplati u roku utvrđenim ugovorom.

Član 5.

Povjerilac je dužan da se pridržava odredbi iz ovog zakona i postojećih odredbi sadržanih u drugim zakonima a koje se tiču postupaka u predugovornoj i pregovaračkoj fazi, prije dodjele kreditnih sredstava i zaključivanja ugovora.

Povjerilac je obavezan, da prije zaključenja ugovora o kreditu, procijeni kreditnu sposobnost korisnika, jemca ili drugog lica koje lično obezbjeđuje ispunjenje obaveza korisnika, na osnovu odgovarajuće dokumentacije i podataka dobijenih od korisnika, uvidom u kreditne registre, uz pisanu saglasnost lica na koga se podaci iz registra odnose, kao i javne registre i baze podataka.

Prije zaključenja ugovora o kreditu, povjerilac je dužan, uz prethodnu pisanu saglasnost korisnika, jemca ili drugog lica koje lično obezbjeđuje ispunjenje obaveze korisnika, međusobno ih informisati i upoznati sa dokumentacijom i podacima pribavljenim u postupku procjene kreditne sposobnosti.

Ukoliko jedno lice nije saglasno da se dobijeni podaci i dokumentacija za procjenu njegove kreditne sposobnosti saopšte drugim licima, banka je dužna da sa tom činjenicom upozna druga lica.

Odredbе ovog člana ne primjenjuju se u slučajevima kada je takvo saopštavanje podataka izričito zabranjeno posebnim prinudnim propisima ili je suprotno ciljevima javnog poretka.

Ako se ugovorne strane saglase da se kreditno zaduženje korisnika kao dužnika poveća, povjerilac je dužan da ponovo procijeni kreditnu sposobnost korisnika, jemca ili drugog lica koje lično obezbjeđuje ispunjenje obaveze korisnika, prije bilo kakvog značajnijeg povećanja ukupnog iznosa kredita.

Član 6.

Prije zaključenja ugovora, kreditni službenik mora sačiniti kreditni dosije.

Kreditni dosije mora da sadrži sva dokumenta vezana za odobreni kredit, a najmanje sljedeće:

1. zahtjev za kredit potpisan od podnosioca zahtjeva u kome je navedena svrha u koju će kredit biti korišten;
2. osnivačka dokumenta podnosioca zahtjeva, ukoliko je riječ o pravnom licu;
3. dokumentaciju kojom se potvrđuje ovlaštenje zastupnika, ukoliko je ugovor o kreditu potpisao zastupnik u ime podnosioca;
4. originalni primjerak ugovora o kreditu;
5. poslednji finansijski izvještaj, uključujući bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaj o novčanim tokovima, itd., potpisani od strane odgovornog lica;
6. potvrdu o zaposlenju i plaći ili iznosu godišnjeg prihoda podnosioca zahtjeva, ukoliko je riječ o fizičkom licu;
7. dokumentaciju koja se odnosi na kontrolu i ocjenu dužnikovog finansijskog stanja i njegove sposobnosti da vrši otplatu kredita po ugovorenim uslovima sa analizom koju je obavio, odnosno ovjerio odgovorni radnik povjerioca kojom je potvrđeno da su novčani tokovi dužnika odgovarajući za otplatu kredita;
8. odluku odgovarajućeg organa povjerioca o odobravanju kredita, koja sadrži rokove, kamatu i druge uslove pod kojima je kredit odobren;
9. dokumentaciju koja potvrđuje namjenu kredita;

... koji je podnosioc zahtjeva zastupnik drugog lica, primjerak dokumenta kojim se to potvrđuje;

11. dokumenta vezana za kredit osiguran kolateralom ili garancijom;
12. dokumenta koja navode novčani iznos na koji je kreditirana imovina osigurana kod osiguravajuće institucije gdje je to moguće;
13. za kredit odobren za izgradnju, obnovu ili adaptaciju nekretnina - dokumenti o troškovima radova (predračun radova), izvještaji o inspekcijama obavljenim od povjerioca ili dokumenti o prijemu objekta kojim se potvrđuje završetak radova;
14. u slučaju izmjena i dopuna ugovora o kreditu, nakon odobrenja kredita, dokumenta koja to potvrđuju i definišu;
15. dokumenta koja prate i potvrđuju otplatu kredita, u cjelini ili djelimično, i sadrže izvor (način) otplate kredita (uplate od strane dužnika ili realizaciju kolaterala);
16. dokumenta o finansijskom stanju garanta za dati kredit;
17. dokumenta koja sadrže mjere koje je povjerilac preduzeo prema neurednom dužniku;
18. svu prepisku i dokumentaciju o kontaktima između povjerioca i dužnika nakon zaključenja ugovora o kreditu.

1. UGOVOR O KREDITU

Član 7.

Jedinstveni ugovor o kreditu (u daljem tekstu: ugovor) sadrži sva međusobna prava i obaveze glavnog dužnika, povjerioca i jemca.

Ugovor je sačinjen u pisanoj formi.

(1) Obavezni elementi ugovora o kreditu i mikrokreditu su:

- 1) vrsta kredita/mikrokredita;
- 2) period na koji se kredit/mikrokredit odobrava;
- 3) poslovno ime, ime i adresu ugovornih strana;
- 4) iznos kredita/mikrokredita koji se odobrava i uslove povlačenja sredstava;
- 5) kod kredita indeksiranih u stranoj valuti - valutu u kojoj povjerilac indeksira kredit/mikrokredit, tip kursa valute koji se primjenjuje pri odobravanju i otplati kredita/mikrokredita (kupovni ili prodajni kurs Centralne banke Bosne i Hercegovine ili službeni srednji kurs, ili kupovni ili prodajni kurs povjerioca) kao i datum obračuna;
- 6) visinu nominalne kamatne stope uz određenje da li je fiksna ili promjenljiva, a, ako je promjenljiva - elemente na osnovu kojih se određuje (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cijena i dr.), njihovu visinu u vrijeme zaključenja ugovora, perioda u kojima će se mijenjati, kao i fiksni element ako je ugovoren;
- 7) efektivnu kamatnu stopu i ukupan iznos koji korisnik treba da plati, a izračunat je na dan zaključenja ugovora;
- 8) plan otplate kredita/mikrokredita i pravo korisnika da tokom trajanja ugovora, u slučaju promjene plana otplate, odnosno jedanput godišnje ako nije došlo do ove promjene, može besplatno dobiti taj plan; ako se kamata i troškovi otplaćuju bez istovremene otplate glavnice - plan otplate kredita treba da sadrži samo rokove i uslove otplate kamate i troškova;
- 9) metod koji se primjenjuje kod obračuna kamate (konformni, proporcionalni i dr.);
- 10) stopa zakonske zatezne kamate u trenutku zaključenja ugovora koja se primjenjuje u slučaju kašnjenja u izmirenju obaveza i pravila za njeno prilagodavanje, te sve druge naknade koje se plaćaju u slučaju neispunjenja obaveza;
- 11) upozorenje o posljedicama u slučaju neizmirenja obaveza, uslove, postupak i posljedice otkaza, odnosno raskida ugovora o kreditu/mikrokreditu u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi, kao i obavještenje o uslovima i načinu ustupanja potraživanja u slučaju neizmirenja obaveza;

12) odredbu prema kojoj je povjerilac, kroz instrumente obezbjeđenja kredita predviđene zakonom, obezbijedio naplatu svojih potraživanja od glavnog dužnika;

13) odredbu prema kojoj je povjerilac nadležan i dužan da naplatu kreditnih sredstava, u slučaju kašnjenja, izvrši koristeći sve instrumente obezbjeđenja kredita glavnog dužnika;

14) odredbu po kojoj povjerilac, u vezi sa odredbama iz prethodnog stava, prije utuženja jemca, treba da iscrpi sva pravna sredstva u namirenju svojih potraživanja prema glavnom dužniku;

15) odredbu po kojoj jemac neće vraćati kredit prije nego što povjerilac poduzme sve radnje iz prethodnog stava ovoga člana, a ukoliko ipak dođe do otplate kredita od strane jemca visina rate ne smije prelaziti trećinu (1/3) redovnih primanja svakog jemca pojedinačno i svih jemaca solidarno;

16) vrstu i visinu svih naknada koje padaju na teret korisnika kredita/mikrokredita, uz određenje da li su fiksne ili promjenljive, a ako su promjenljive – rokove u kojima će ih povjerilac mijenjati, kao i vrstu i visinu drugih troškova (porezi, naknade nadležnim organima i dr.);

17) vrste sredstava osiguranja, mogućnost za njihovu zamjenu tokom perioda otplate kredita/mikrokredita, kao i uslove aktiviranja tih sredstava u slučaju neizmirenja obaveza;

18) uslove i način prijevremene otplate kredita/mikrokredita i visinu naknade u vezi s tim;

19) pravo korisnika na odustanak od ugovora, uslove i način odustanka;

20) pravo na prigovor i mogućnost pokretanja postupka posredovanja radi vansudskog rješavanja spornog odnosa.

(2) Ukupni troškovi kredita/mikrokredita za glavnog dužnika uključuju kamate, naknade i sve troškove koji su direktno povezani sa odobravanjem i korištenjem kredita/mikrokredita i uključuju se u obračun i iskazivanje efektivne kamatne stope.

(3) Ukupan iznos koji glavni dužnik treba da plati predstavlja zbir iznosa kredita/mikrokredita i ukupnih troškova kredita/mikrokredita koje korisnik snosi.

(4) Pri isplati kredita/mikrokredita povjerilac uz ugovor uručuje glavnom dužniku jedan primjerak plana otplate kredita/mikrokredita koji se smatra sastavnim dijelom ugovora, a drugi primjerak ovog plana povjerilac zadržava u svojoj dokumentaciji.

Pravo na odustanak (period blađenja)

Član 8.

Jemac ima pravo da odustane od zaključenog ugovora u roku od četrnaest dana od dana zaključenja ugovora, bez navođenja razloga za odustanak.

Pri odustajanju od ugovora iz stava 1. ovog člana, a prije isteka roka iz tog stava, jemac je dužan da o svojoj namjeri obavijesti povjerioca, pri čemu se datum prijema tog obavještenja smatra datumom odustanka od ugovora. Ovo obavještenje dostavlja se u pisanoj formi.

Osnovna načela zaštite jemca

Član 9.

Ako povjerilac ispunjenje obaveza korisnika, po poslovima odobravanja kredita, obezbjeđuje jemstvom, dužan je da u pregovaračkoj fazi upozna jemca sa predmetom jemčenja, oblikom jemstva koji se ugovorom zahtijeva, obimom jemčeve odgovornosti na koju se obavezuje davanjem izjave o jemčenju, te da mu predoči sve informacije, odnosno učini dostupnim sve bitne elemente

ugovora iz kojih su jasno vidljivi prava i obaveze ugovornih strana, i na njegov zahtjev, bez naknade, preda nacrt ugovora radi razmatranja izvan prostorija banke.

Povjerilac i korisnik kredita na mogu mijenjati obavezne elemente ugovora kojima se povećava obim jemčeve odgovornosti, bez prethodne saglasnosti jemca u pisanoj formi.

Po svojoj funkciji i prirodi, jemstvo je akcesoran (sporedan) ugovor, koji nema samostalno pravno postojanje, već je zavisno od postojanja i valjanosti osnovnog pravnog posla čijem osiguranju i koristi.

Član 10.

Osnovna načela zaštite jemca, u smislu ovog zakona, jesu sljedeća:

1. pravo na blagovremeno i pošteno informisanje,
2. pravo na edukaciju o jemstvu u skladu sa odredbama ovog zakona;
3. pravo na određenost ili određivost ugovorne obaveze,
4. pravo na zaštitu od diskriminacije,
5. pravo jemca da bude saslušan i zastupan,
6. pravo na sigurnost jemca u slučaju da povjerilac nije preduzeo sve propisane mjere provjere glavnog dužnika,
7. pravo na zaštitu jemca od namjernog ili namjeranog prevarnog postupanja glavnog dužnika ili povjerioca,
8. pravo na naknadu štete i kompenzaciju od glavnog dužnika ili povjerioca.

Član 11.

Ako je jemac fizičko lice, kao jemac se može obavezati samo osoba sa potpunom poslovnom sposobnošću (Čl. 999. ZOO) i lice starosne dobi ne manje od osamnaest i ne više od 65 godina.

Ako je jemac pravno lice, povjerilac je dužan provjeriti njegovu kreditnu sposobnost i zaduženost istom vrstom i načinom provjere koja se primjenjuje prema glavnom dužniku u skladu sa ovim zakonom.

Obaveze povjerioca prema jemcu

Član 12.

Zaposleni koji su angažovani na poslovima prodaje finansijskih usluga i pružanju savjeta jemcima dužni su da posjeduju odgovarajuće kvalifikacije, znanje i iskustvo, profesionalne i lične kvalitete, da postupaju u skladu s dobrim običajima poslovanja i poslovne etike, da poštuju ličnost i

Povjerioci treba da obezbijede uslove da njihovi uposlenici steknu navedene kvalifikacije, uz odgovarajuću obuku.

Član 13.

Prije zaključenja ugovora o kreditu, povjerilac je dužan da kreditnu sposobnost korisnika kredita procijeni na osnovu podataka koje dobije od njega, da iste provjeri uvidom u centralnu bazu podataka o zaduženosti korisnika kredita.

Podaci o kreditnoj sposobnosti glavnog dužnika i jemaca moraju biti sastavni dio kreditne dokumentacije.

Član 14.

Posle zaključenja ugovora povjerilac je dužan odmah uručiti jedan primjerak ugovora glavnom dužniku i jemcu.

Član 15.

Za odobravanje kreditnih iznosa preko dvadeset hiljada KM i više i periodom otplate kredita dužem od tri godine ukida se kategorija jemca za fizička lica, a povjerilac svoja potraživanja namiruje iz instrumenata obezbjeđenja glavnog dužnika, u skladu sa odredbama ugovora i ovog zakona.

Član 16.

Instrumenti obezbjeđenja kredita mogu biti: mjenica, hipoteka na nepokretnu imovinu, oročeni novčani depoziti, garancija druge banke, akcije, polise osiguranja, sudužnici i drugi zakonima predviđeni instrumenti.

Ukoliko je jedan od instrumenata obezbjeđenja kredita sudužnik, povjerilac će, u skladu sa članom 4. ovog zakona, prema njemu upotrijebiti sve instrumente prinudne naplate isto kao i prema glavnom dužniku, uključujući i zabranu po pristanku.

Član 17.

Od jemca se može zahtijevati ispunjenje obaveze tek nakon što je glavni dužnik ne ispuni u roku predviđenom u ugovoru, a povjerilac iscrpi sva sredstva prinudnog izvršenja protiv glavnog dužnika u skladu sa odredbama ovog zakona.

Ugovorom se preciziraju odredbe prema kojim glavni dužnik ne može pokloniti, prodati ili prepisati na treće lice svoju imovinu za vrijeme trajanja ugovora.

Ugovorom se precizira odredba o načinu postupanja povjerioca u slučaju da glavni dužnik napusti BiH, a da prethodno nije izmirio obaveze prema povjeriocu.

U slučaju kršenja odredbe iz stava 2. ovog člana od strane glavnog dužnika, povjerilac ne može tražiti ispunjenje dospjele obaveze od jemaca, sve dok ne traži od suda da se imovina glavnog dužnika vrati u prvobitno stanje, odnosno da se izmiri iz zaostavštine po ostavinskom postupku, ili

pravima.

Uz izuzetak od odredbi iz prethodnog stava čine oni jemci koji se vlastitom voljom i odlukom obavežu povjeriocu o preuzimanju obaveze izmirenja duga.

Član 18.

Ugovor ne može sadržavati odredbe kojima se jemac odriče prava garantovanih ovim zakonom.

Povjerilac je dužan da u svojim poslovnim prostorijama, i to najkasnije petnaest dana prije zaključenja ugovora, obezbijedi da se jemac upozna sa svim činjenicama i uslovima koje su u vezi sa ugovorom, te da mu pruži odgovarajuća objašnjenja i instrukcije koje se odnose na primjenu ovih uslova, da mu, na njegov zahtjev, u pisanoj formi dostavi odgovore na njegove upite.

Član 19.

U slučaju promjene obaveznih elemenata ugovora kojima se povećava obim jemčeve obaveze, povjerilac je obavezan da s tom promjenom upozna jemca.

Ako je jemac saglasan sa prethodnim stavom svoju saglasnost potvrđuje sklapanjem aneksa ugovora.

Ako jemac nije saglasan ostaje na snazi njegova obaveza u visini i obimu prema prvobitnom potpisanom ugovoru.

Član 20.

Povjerilac je dužan najmanje dva puta godišnje, bez naknade, da dostavi jemcu obavještenje o stanju duga po ugovoru.

Član 21.

Ako glavni dužnik ne ispuni svoju obavezu na vrijeme, povjerilac je u skladu sa ugovorom, dužan o tom obavijestiti jemca, inače će mu odgovarati za štetu koju bi jemac pretrpio zbog tog.

Nepripravne ugovorne odredbe i nepošteno poslovanje

Član 22.

Na nepripravne ugovorne odredbe i nepošteno poslovanje, uključujući i postupak njihove zabrane, primjenjuju se odredbe Zakona o zaštiti potrošača.

Član 23.

Činu potpisivanja ugovora moraju, pored glavnog dužnika, obavezno prisustvovati i jemci.

2. OSTVARIVANJE ZAŠTITE PRAVA I INTERESA JEMCA

Član 24.

Jemac ima pravo na prigovor u pisanoj formi povjeriocu ako smatra da se povjerilac ne pridržava odredaba ovog zakona, obaveza iz ugovora, opštih uslova poslovanja i dobre poslovne prakse.

Povjerilac je dužan poduzeti mjere za rješavanje prigovora, donositi pisane postupke, dostaviti pisani odgovor podnosiocu prigovora, najkasnije u roku od 30 dana od datuma podnošenja prigovora, te o poduzetim mjerama izvijestiti Agenciju za bankarstvo FBiH.

Ako jemac nije zadovoljan odgovorom povjerioca iz stava 2. ovog člana ili ako povjerilac nije odgovorio u roku od trideset dana, jemac može u pisanoj formi obavijestiti i uložiti prigovor ombudsmenu u Agenciji za bankarstvo FBiH.

Agencija za bankarstvo FBiH, nakon dobijanja obavještenja iz stava 3. ovog člana, zatražiće od predmetnog povjerioca da se izjasni o navodima jemca iz tog obavještenja – u roku od osam dana od dana prijema ovog zahtjeva.

Ako se povjerilac izjasni ili ne izjasni u ostavljenom roku, a Agencija ocijeni da su u pitanju povrede članova ovog zakona, ista će postupiti u skladu sa kaznenim odredbama ovog zakona i kaznenim odredbama drugih zakona koji uređuju rad banka i mikrokreditnih organizacija.

Ukoliko Agencija za bankarstvo FBiH ne postupi u skladu sa svojim ovlaštenjima iz prethodnog stava, jemac može samoinicijativno otkazati jemstvo.

Ako se povjerilac ne izjasni u ostavljenom roku ili se izjasni, a Agencija ocijeni da nisu u pitanju povrede članova ovog zakona, jemac može u pisanoj formi dostaviti prijedlog za posredovanje Agenciji, radi vansudskog rješavanja spornog pitanja.

Vansudsko rješavanje spornih pitanja

Član 25.

Sporni odnos nastao iz ugovora iz člana 7. ovog zakona može se rješavati u vansudskom postupku, u skladu sa odredbama zakona i drugih propisa kojima se uređuje posredovanje.

3. PRAVNA ZAŠTITA JEMACA

Član 26.

Subjekti odgovorni za zaštitu potrošača su u skladu sa odredbama zakona o zaštiti potrošača, ovlašteni da:

1. izdaju instrukcije za prestanak provođenja aktivnosti koje su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona i da pred sudom iznose te instrukcije,
2. pokreću postupak pred nadležnim sudom,
3. pokreću postupak pred nadležnim sudom u slučajevima za naknadu štete nanesene kolektivnom interesu jemaca.

Član 27.

Nadležni sud će svojim aktom narediti prestanak bilo kakvog čina ili prakse koji su u suprotnosti s odredbama ovog zakona ili drugih propisa a koji štete zajedničkim interesima jemaca.

Pravo zastupanja

Član 28.

Udruženje za zaštitu jemaca u BiH je, u skladu sa članom 98.g) Zakona o zaštiti potrošača, takođe ovlašćeno da pokrene postupak pred nadležnim sudom za donošenje akta iz člana 26.i 27. ovog zakona.

Stavljanje van zakonske snage

Član 29.

Ukida se svaki oblik jemstva koji nije u skladu sa odredbama ovog zakona.

Ukidaju se ugovori kao dva posebna ugovora: između povjerioca i glavnog dužnika s jedne strane i povjerioca i jemca s druge strane.

Jemac ne može biti izabrani zvaničnik-nosilac izvršne ili zakonodavne funkcije u zadnjoj godini mandata.

Izuzetak iz prethodnog stava čine izabrani zvaničnici čija kreditna sposobnost nije upitna ni nakon isteka mandata.

Ukida se institut jemca ako se dužnikova nekretnina uzima u zalog kao instrument obezbjeđenja kredita.

Ukida se institut jemca kad je neki zalog instrument obezbjeđenja kredita.

4. OSLOBAĐANJE JEMACA ZBOG NEMARA I ODUGOVLAČENJA POVJERIOCA I PREVARNOG POSTUPANJA GLAVNOG DUŽNIKA I (ILI) POVJERIOCA

Član 30.

Jemac se oslobađa obaveze ako povjerilac, na njegov poziv poslije dospelosti potraživanja, nije iscrpio sva pravna sredstva predviđena ugovorom radi namirenja svog potraživanja od glavnog dužnika, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Jemac se oslobađa obaveze ako nije dobio ugovor od strane povjerioca, odmah po potpisivanju istog.

Jemac se oslobađa obaveze ako se ustanovi da je kredit odobren kreditno nesposobnom klijentu, što je prouzrokovalo obmanu jemca.

Jemac se oslobađa obaveze ako je kredit odobren na osnovu falsifikovane dokumentacije glavnog dužnika i (ili) jemca. U tom slučaju, jemac će podnijeti i krivičnu prijavu za krivično djelo „prevare“.

Jemac se oslobađa obaveze ako se utvrdi da se radi o nepismenoj osobi, a ugovor ne sadrži jasan otisak prsta, odnosno rukoznak jemca, ovjeren od dva svjedoka ili od suda, odnosno drugog organa.

Jemac se oslobađa obaveze ako je kredit dodijeljen protivno odredbama ovog zakona, Zakona o bankama FBiH i Zakona o mikrokređnim organizacijama FBiH.

Jemac se oslobađa obaveze ako je doveden u zabludu, ako je u pitanju nesporazum i prevarno postupanje, u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima, zbog postojanja mana volje (član 111. do 117. a u vezi sa članovima 61. i 65. istog zakona).

Ako glavni dužnik ne ispunjava obaveze prema povjериocu u skladu s odredbama ugovora, povjerilac je dužan postupiti u skladu s odredbama ovog zakona, a o nastaloj situaciji obavijestiti jemca odmah, a najduže u roku od tri mjeseca, te pokrenuti postupak prinudne naplate.

Ukoliko povjerilac ne postupi u skladu sa prethodnim stavom, jemac se oslobađa ugovorne obaveze.

Član 31.

Ukoliko dođe do oslobađanja jemca iz prethodnog člana, povjerilac je dužan odmah o tom pismeno obavijestiti Centralnu banku BiH, koja će poništiti obavezu predmetnog jemstva u svom centralnom registru podataka.

5. ZASTARA

Član 32.

Zastarom obaveze glavnog dužnika zastarijeva i obaveza jemca.

Kad je rok za zastarijevanje obaveze glavnog dužnika duži od dvije godine, obaveza jemca zastarijeva nakon isteka dvije godine od dospelosti obaveze glavnog dužnika.

III NADZOR

Član 33.

Svi subjekti ovlašteni i odgovorni za zaštitu jemaca će, u skladu sa odredbama ovog zakona i zakona i propisa koji se odnose na prava jemaca, imati nadzor nad provedbom ovog zakona.

Agencija za bankarstvo FBiH će, u skladu sa stavom 1. ovog člana, vršiti nadzor nad povjериocem u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuje rad davalaca kredita/mikrokredita.

IV KAZNENE ODREDBE

Član 34.

Novčanom kaznom od 10.000,00 KM do 15.000,00 KM kazniće se za prekršaj banka ili mikrokređna organizacija:

1. ako finansijske usluge ne oglašava na jasan i razumljiv način, odnosno ako oglašavanje sadrži netačne i informacije koje mogu jemca dovesti u zabludu,
2. ako ugovor nije sačinjen u pisanoj formi,
3. ako svaka ugovorna strana ne dobije jedinstveni primjerak ugovora,
4. ako ugovor ne sadrži sve obavezne odredbe propisane ovim zakonom.

Član 35.

Za povrede ovog zakona, čije sankcionisanje nije definisano prethodnim članom, shodno će se primjenjivati odredbe Zakona o zaštiti potrošača, Krivičnog zakona i drugih relevantnih zakona i propisa.

V FINANSIJSKA SREDSTVA

Član 36.

Donošenje i provedba ovog zakona ne iziskuje dodatna finansijska sredstva iz Budžeta FBiH.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 37.

Povjериoci su dužni svoje opšte akte uskladiti s odredbama ovog zakona najkasnije u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu zakona.

Član 38.

Agencija za bankarstvo FBiH će poduzeti mjere predviđene zakonom prema povjериocima koji ne postupe po odredbi iz prethodnog člana.

Član 39.

Ministarstvo pravde i ministarstvo finansija će, svako u svom djelokrugu, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti podzakonske akte iz pojedinih zakonskih članova.

Član 40.

Ovaj zakon stupa na snagu i primjenu osmog dana od dana objavljivanja u Službenim novinama FBiH.

OBRAZLOŽENJE.

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o zaštiti jemaca sadržan je u članu III 1. tačka c, koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI i članu IV A.20. (D) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj nadležnosti FBiH donošenje propisa o finansijama, a Parlament FBiH je, između ostalog, nadležan za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti i propisa o finansijama.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Položaj jemaca i nedorečenosti u zakonima koji se tiču pravne zaštite jemaca su pitanja koja su u poslijeratnom periodu poprimila opštenegativni društveni karakter. Značaj zakonodavno-pravnog uređenja ovog pitanja posebno je naglašen u zemljama u razvoju, kakva je i BiH. Smatramo da postojeća legislativa nije na odgovarajući način odgovorila na niz problema s kojima se suočio veliki broj ljudi koji se terete kao žiranti i da je neophodno zakonski urediti ovu oblast. S tim u vezi posljednjih godina u javnosti je pokrenuto pitanje statusa žiranta, a otišlo se tako daleko da je zatraženo ukidanje ovog, u kreditnom poslovanju finansijskih organizacija dobro poznatog instituta.

Institut žiranta ne predstavlja nikakvu novinu u našem pravnom sistemu, jer je riječ o propisu koji je uređen Zakonom o obligacionim odnosima, koji se primjenjivao i u bivšoj SFRJ i koji i danas, u nepromijenjenom obliku, primjenjuju BiH i druge države nastale raspadom Jugoslavije. Iako je decenijama u primjeni, institutu se očigledno u prethodnim godinama pristupalo prilično naivno, pri čemu osobe koje su se obavezivale prema bankama da će ispuniti dospelje obaveze dužnika, ako to ovaj ne učini, izgleda nisu svoja „obećanja“ shvatala dovoljno ozbiljno.

S druge strane, može se opravdano postaviti pitanje da li su banke učinile sve da prije zaključivanja ugovora i dužnike i jemce ispravno i sveobuhvatno upozore na sve rizike koje kreditni aranžman donosi. Ovdje je potrebno posebno istaći obavezu banaka da istinito i cjelovito informišu klijente o vrsti jemstva koje se ugovara, o kreditnoj sposobnosti dužnika, o kamatnim stopama i metodologiji njihove primjene. Činjenica je da su postprivatizacione godine bile godine u kojima su banke, osvajajući ograničeno tržište klijenata, svestrano nudile kredite i ohrabrivale građane da se zadužuju, nerijetko prezentujući jemstvo kao čistu formalnost kreditnog dosijea.

Svaki žirant kome je prouzrokovana šteta, bilo od dužnika ili banke, u slučaju da je zloupotrebljena informaciona asimetrija, mora biti zaštićen, a šteta nadoknađena. Uvjerena smo da će nakon donošenja ovog zakona domaći sudovi, pa i Agencija za bankarstvo FBiH, u granicama svojih ovlaštenja biti u službi pravednog utvrđivanja krivice u svakom konkretnom slučaju.

Korektnosti radi, osvrnućemo se na abecedu bankarskog poslovanja - banke su finansijski posrednici koji posluju sa tuđim novcem, i svaka neurednost u otplati kredita direktno prijeto da ugrozi urednost isplate depozita koje su u banke deponovali njihovi povjerioci. Međutim, izvršivši

temeljitu analizu stanja mišljenja smo da ne postoji nijedan valjan razlog za opterećenje građana kroz formu žiranta, koja je ukinuta u većini zemalja. Krediti se mogu i moraju moći uzeti uz davanje hipoteka, uzimanjem polisa osiguranja i na niz drugih, zakonima predviđenih načina, koji štite povjeriocio i ne ugrožavaju niti usložnjavaju njihovo poslovanje.

U toku održavanja javnih rasprava koje su prethodile ovakvom zakonskom rješenju, predlagač je obavio niz razgovora sa svim zainteresovanim stranama - Udruženjem za zaštitu prevarenih žiranta, predstavnicima Udruženja banaka, Agencije za bankarstvo FBiH i Centralne banke BiH. Na javnim raspravama predlagač je imao priliku čuti i uvažiti niz kvalitetnih i korisnih sugestija i primjedbi, te ih ugraditi u odredbe ovog prijedloga zakona.

Zbog zloupotreba podataka, falsifikovanja, nevalidnih dokumenata, pokrenuto je do danas bezbroj tužbi na nivou BiH. Sudskim putem oslobođeni su mnogi žiranti koji se terete na osnovu bjanko mjenice ili neke administrativne zabrane, kao i drugih dokumenata koji su se popunjavali prilikom zahtjeva za kredit, a žirant nema pri tom nikakav ugovor o jemstvu. Prevare u ovakvom obimu nigdje u svijetu dosad nisu zabilježene, jer se u mnogim slučajevima radi o organizovanoj pljački građana, u kojoj su zaposleni u bankama i mikro kreditnim organizacijama davali na desetine kredita licima koja nisu bila kreditno sposobna. Naravno, veliki je broj korektnih i savjesnih povjerilaca, koji se rukovode osnovnim načelima poslovanja u skladu sa zakonom, naročito među predstavnicima banaka, kao i poštenih korisnika kredita, ali i onih koji su se zaduživali kreditnim sredstvima kod banaka ili MKO, ali ne sa ciljem da ih savjesno i uredno vraćaju, već da olako dođu do novca, a da drugi za njih vraćaju kredite. Mnogi su falsifikovali podatke da bi došli do kreditnih sredstava, krivotvoreći čak i potpise žiranta, što je krivično djelo. Pored toga, pojavili su se čak i poslodavci koji su se kreditno zaduživali, a teret tih zaduženja nosili i snosili njihovi radnici, otplaćujući njihove kredite. Ova pojava nikad dosad nije zabilježena u zemljama Evrope.

Zbog velikog broja prevarenih žiranta i opravdanih zahtjeva Udruženja za zaštitu žiranta da se njihova prava definišu i regulišu zakonskim putem (jer se, prema postojećoj legislativi, žiranti u zaštiti svojih prava mogu obratiti jedino sudovima u građanskim parnicama koje su veoma skupe i dugo traju), smatramo da je pred nama, poslanicima, časni zadatak, ali i zakonska obaveza, da se uhvatimo u koštac sa ovom problematikom i zakonski zaštitimo prava ove populacije. Zakon vidimo kao prelazno rješenje, jer imamo saznanja da će uskoro Federalna agencija za bankarstvo uputiti bankama „podsticajno mišljenje“ da u drugi plan stave kreditiranje uz žirante. Podsjećanja radi, Institucija Ombudsmena za zaštitu potrošača je još 2010. godine pokrenula inicijativu za suzbijanje korištenja principa žiranta kao sredstva osiguranja i naplate kredita. U saradnji sa predsjednikom i članovima Udruženja za zaštitu žiranta došli smo do zapanjujućih saznanja o otplatama kredita od strane istih, koje su posljednjih godina poprimile alarmantne razmjere. Prema izvještajima MKO u FBiH zaključno sa 30. junom prošle godine, 9304 žiranta otplatila su 4,6 miliona KM. Posljednje dvije godine problem otplate kredita od strane žiranta umjesto glavnog dužnika posebno je naglašen. Prema podacima Udruženja banaka u prvom kvartalu ove godine na nivou FBiH zabilježeno je 3260 jemaca koji oplaćuju tuđe kredite u iznosu od 12,5 miliona KM. Prema podacima Agencije za bankarstvo RS, u prošloj godini je 1.842 žirant platio obaveze dužnika u iznosu od 1,69 miliona KM po bankarskim kreditima. Istovremeno, u mikro kreditnim organizacijama, 2.018 žiranta je ukupno otplatilo 3.05 milion KM kreditnih obaveza dužnika. Otplaćeni iznosi odnose se na teret žiranta za jednu ili više dospelih rata kredita dužnika.

Međutim, podaci kojima raspolaže Udruženje za zaštitu prevarenih žiranta umnogome su drugačiji. Prema njihovim procjenama između 200 000 i 300 000 građana vraća tuđe kredite, dok

...odredbama tretiraju ovu problematiku. Nakon toga, domaće vlasti započele su s nekim aktivnostima za zaštitu prevarenih žiranta, ali sve se to odvija dugo i sporo. Vijeće ministara BiH uputilo je preporuke Komisiji za finansije i budžet da identifikuje probleme i nađe rješenje koje će uputiti Parlamentu BiH na usvajanje. S druge strane, i Narodna skupština RS u međuvremenu je donijela Zakon o izmjenama zakona o bankama i MKO, za koji se očekuje da će doprinijeti boljoj zaštiti instituta žiranta. Međutim, mi smatramo da je zakonski okvir koji tretira ovu problematiku veoma širok, uopšten i sadržan u nekoliko zakona, a uglavnom u Zakonu o obligacionim odnosima. Radi se o obimnom zakonu, koji je naslijeđen iz prethodne Jugoslavije, a taj osnovan na švicarskom Zakonu o obligacijama i njegove izmjene i dopune u smislu ove problematike smatramo veoma delikatnim u pravnom smislu. Ipak, odredbe pomenutog zakona, naročito one koje se tiču jemaca i ugovora o kreditnom zaduživanju, nisu u suprotnosti sa odredbama predloženog zakona o zaštiti jemaca.

Nesporna je činjenica da banke i mikrokreditne organizacije i fondacije nemaju pravni ekskluzivitet na imovinu jemaca. Jemci mogu odgovarati, i od njih biti naplaćeno sporno potraživanje, tek kada to nije moguće izvršiti od glavnog dužnika. Stoga zastupamo stav da je potrebno donijeti ovakav zakon koji bi se na jasan i nedvosmislen način pozabavio ovom problematikom i spriječio mnoge nezakonite radnje u odnosu pojerilaca, dužnika i žiranta, a čije odredbe, nakon temeljite analize svakog pojedinog člana i stava, nisu u suprotnosti ili konfliktu sa drugim zakonima i propisima koji dotiču ovu oblast. Cilj je da se ovim zakonom, između ostalog, kvalitetnije zaštite prava na privatnu imovinu Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i odredbama Protokola 1 i 2 uz ovu Konvenciju, te da se domaće zakonodavstvo uskladi sa zakonima EU, što je jedan od osnovnih zadataka na putu naše zemlje ka evroatlantskim integracijama.

III OBRAZLOŽENJE POJEDINIH PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

U članu 1. uvodi se pojam „jemac“. U razlozima za donošenje zakona pominje se i njegov sinonim „žirant“, koji je popularniji i frekventniji u svakodnevnom jeziku. Međutim, u pravnom smislu termin „jemac“ je akceptiran u domaćem zakonodavstvu, te se kao takav koristi i u ovom zakonu.

U članu 7. uvodi se termin „jedinstveni ugovor“. To znači da jedan jedinstveni ugovor treba da sadrži sve odredbe u vezi sa obavezama glavnog dužnika s jedne, i jemca s druge strane. U tom ugovoru treba da stoji potpis glavnog dužnika i žiranta, kako bi se izbjegla praksa tzv. "cijepanog ugovora", koji u suštini predstavlja dva ugovora: jedan između povjerioca i glavnog dužnika, a drugi između povjerioca i žiranta. U momentu potpisa ovih ugovora dužnik i žirant potpisuju svaki svoj ugovor, pri čemu žirant opravdano smatra da su to identični ugovori, ne shvatajući navedene šifre-KK i KM. Suština prevare se sastoji u tome da je klauzula o materijalnoj odgovornosti za neispunjenje ugovornih obaveza sadržana u ugovoru između banke i žiranta, dok je "odgovornost" glavnog dužnika samo da obezbijedi jednog ili više žiranta. Na taj način glavni dužnik je dobijao novac, a žirant terećen svom pokretnom i nepokretnom imovinom u slučaju nevraćanja kredita od strane dužnika - prevaranta, što je pravni nonsens. Nakon potpisa ovih

...to se nije desilo.
Uvođenjem u zakonski i omogućava jemcu kvir „jedinstvenog ugovora“ izbjeci će se mogućnost prevarnog postupanja povjerioca prema jemcu.

U članu 8. termin „period hlađenja“ znači period premišljanja koji je prekluzivnog karaktera i omogućava jemcu da "hladne glave" razmotri svoje buduće obaveze i, eventualno, odustane od njih u roku od 14 dana nakon zaključenja ugovora.

U članu 14. uvodi se obaveza povjerioca da jedinstveni ugovor uruči glavnom dužniku i jemcu odmah po zaključenju ugovora. Razlog tome je činjenica da povjerilac zadržava ugovore na vremenski period duži od godinu dana, tj. skriva ih od žiranta, što predstavlja sračunat i perfidan način prevare, jer je protok vremena od 12 mjeseci zakonski rok za poništenje istog, tako da nakon isteka tog roka žirant više ne može poništiti za njega štetan ugovor.

U članu 16. stav 4. potrebno je objasniti da nisu rijetki slučajevi da su jemci najbliži srodnici glavnog dužnika - braća, sestre itd. - te da u slučaju smrti glavnog dužnika žele preuzeti na sebe obavezu izmirenja kreditnog zaduženja.

U članu 17. stav 2. neophodno je uvesti ovu zakonsku odredbu, jer često glavni dužnik, nakon dobijanja kreditnih sredstava, proda svoju pokretnu i nepokretnu imovinu, ili je prepíše na svoju djecu ili treća lica, a nerijetki su slučajevi da odseli iz naše zemlje u susjednu Srbiju, Hrvatsku, pa čak i prekooceanske zemlje. U tim slučajevima povjerilac tereti jemca za povrat kredita.

U članu 6. uvodi se obaveza povjerioca da sve odredbe kreditnog fajla moraju biti u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti banaka Agencije za bankarstvo FBiH. Te odredbe sadržane su u članovima 1.-9. ove odluke. Takođe, u Zakonu o obligacionim odnosima FBiH odredbe o postupanju prema žirantima sadržane su u članovima 1218., 1220., 1223., 1224., 1233., 1225., 1236. i 1237. Sve eventualne povrede navedenih zakonskih odredbi sadržane su u odredbama Krivičnog zakona FBiH.

Takođe, u članu 4. stav 23. termin „punovažan“ odnosi se na činjenicu da je sporno što mnogi ugovori o kreditu zaključeni između povjerioca i dužnika nisu punovažni, jer su produkt raznih manipulacija, počev od najvažnije: da glavni dužnik nije kreditno sposoban, prezadužen je ili pak nije u radnom odnosu u momentu potpisivanja ugovora, a povjerilac je to znao i bio dužan o tome informisati jemca.

U članu 16. precizira se da zabrana po pristanku, ili zapljena po pristanku (u ranijem periodu poznata kao administrativna zabrana) može obavezati sudužnika isto kao i glavnog dužnika i da ovaj instrument obezbijedenja kredita povjerilac može koristiti prema dužniku i sudužniku, a ne prema jemcu. Razlog za to je činjenica da građani uglavnom nisu pravno upućeni, a bankarski službenici, krijući se iza Zakona o izvršnom postupku, prevarno postupaju jer se pozivaju samo na članove 163. i 164. tog zakona, tj. na one članove koji njima odgovaraju, dok izbjegavaju one koji govore o samoj suštini tog zakona. Prema tome, povjerioci, krijući se iza ZIP-a, prejdiciraju odluku suda i negiraju obligacioni odnos prema žirantima, čime na perfidan način automatski pretvaraju žiranta u dužnika, što predstavlja zloupotrebu zakona. Na taj način, već u momentu potpisa administrativne zabrane (takođe potpisane na prevaran način u "cijepanom ugovoru") povjerioci skrivaju dužnika i teret naplate apriori svaljuju na žiranta. Član 164. stav 1. ZIP-a kaže:

Dužnik može ovjerenom ispravom dati saglasnost da se radi naplate potraživanja povjerioca zaplijeni dio njegove plate i da se isplati izravno povjeriocu na način određen u toj ispravi." Prema tome, ovaj član govori o dužniku, a ne o žirantu. Žirant je, kao što smo konstatovali, na prevaran način postao potpisnik tog dokumenta, umjesto da je isti stavljen na potpis dužniku. Iz svih navedenih razloga predlažemo ovakvo zakonsko rješenje u članu navedenom članu.

U članu 23. obavezno je prisustvo jemca činu potpisivanja ugovora. Predlagač je prije izrade prijedloga zakona imao niz primjedbi od predstavnika bankarskog sektora u vezi sa ovim članom. Ipak, smatra da je odredba koju propisuje ovaj član neophodna da bi se izbjegao pokušaj prevarnog postupka od strane povjerioca ili glavnog dužnika prema jemcu.

U članu 29. stav 5. i 6. bitno je istaći da u posljednje vrijeme mnoge banke nude i odobravaju kredite bez žiranata, u kojima je neki zalog instrument obezbjeđenja kredita. U tom slučaju sam zalog je dovoljan i pouzdan instrument obezbjeđenja kredita i mijenja jednog ili više jemaca.

IV USKLAĐENOST SA ZAKONODAVSTVOM EVROPSKE UNIJE

Nakon uvida u propise Evropske unije bjelodano je da domaće zakonodavstvo nije u potpunosti usaglašeno sa tim propisima. Zbog takve neusklađenosti, izražene prvenstveno u Povelji o osnovnim pravima Evropske unije koja u članu 37. sadrži odredbe o zaštiti potrošača, ali i drugih direktiva i preporuka koje se prvenstveno odnose na: principe savjesnosti i poštenja (nepravičnim odredbama) u potrošačkim ugovorima; nepoštenoj poslovnoj praksi privrednih subjekata; obmanjujućom i upoređujućem oglašavanju; o ugovorima o potrošačkim kreditima idr. došlo je do niza problema u poslovanju davalaca finansijskih usluga i njihovim odnosima sa jemcima.

Sve ove, ali i druge brojne direktive Evropskog parlamenta i Vijeća imaju za cilj da se zaštite prava i interesi potrošača - u konkretnom slučaju jemaca - u ugovorima o potrošačkim kreditima. Shodno tome, predlagač zakona smatra da je domaće zakonodavstvo samo djelimično poštovalo ove direktive i preporuke, a naročito kad su u pitanju jemci. Ova činjenica je takođe jedan od bitnih razloga za donošenje ovog zakona.

IZVJEŠTAJ

O PROVEDENIM JAVNIM RASPRAVAMA O NACRTU ZAKONA O ZAŠTITI JEMACA

Rukovodeći se zaključcima Predstavničkog doma Parlamenta FBiH, na sjednici održanoj 11.09.2012. godine, a u skladu s članom 175. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta FBiH, Aida Čikić u svojstvu predlagača (u daljem tekstu Predlagač) podnosi ovaj izvještaj:

Predlagač je organizovao i vodio javne rasprave u tri kantona:

1. Kanton Sarajevo (24.09.2012. godine);

2. Hercegovačko-neretvanski kanton (26.09.2012. godine);

3. Tuzlanski kanton (17.10.2012. godine).

Vođen spoznajom da su na navedenim javnim raspravama učesnici iznijeli gotovo identične činjenice, prijedloge i primjedbe, predlagač smatra da nije bilo neophodno obaviti javne rasprave u ostalim kantonima, te da je potrebno brzo implementirati zaključke sa javnih rasprava do donošenja kvalitetne forme prijedloga zakona.

O mjestu i terminu svih javnih rasprava, predlagač je blagovremeno obavijestio sve zainteresovane strane: Udruženje za zaštitu prevarenih žiranata, Udruženje za zaštitu potrošača, Instituciju Ombudsmana za zaštitu potrošača, Agenciju za bankarstvo FBiH, Udruženje banaka, Centralnu banku BiH, predstavnike civilnog društva i nevladinog sektora, relevantne predstavnike zakonodavne i izvršne vlasti u FBiH, predstavnike sudova i tužilaštava, kao i predstavnike medija.

U svim javnim raspravama učesnici su izrazili veliki interes i spremnost da se donese zakonsko rješenje koje će obezbijediti snažniju finansijsku i pravnu zaštitu jemaca u međusobnim odnosima prema glavnom dužniku i bankama, odnosno mikrokreditnim organizacijama i fondacijama.

Predstavnici Udruženja za zaštitu prevarenih žiranata na svim javnim raspravama iznijeli su veliki broj konkretnih primjera iz vlastitog iskustva, kao i zabrinjavajuću činjenicu da nakon usvajanja nacrtu zakona masovno pristižu sudske presude protiv žiranata, te da se tome zakonski mora stati ukraj.

S druge strane, pojedini učesnici na javnim raspravama, a prvenstveno predstavnici Udruženja banaka, iskazali su opravdanu bojazan da pojedine odredbe nacrtu zakona mogu uvesti pravnu nesigurnost u pravni sistem FBiH, posebno u pogledu zaštite prava povjerilaca u dužničko-povjerilačkim odnosima. Oni su, između ostalog, predložili i mogućnost rješavanja ovog problema

...kao i zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga, čiji nacrt treba uskoro da se nađe pred parlamentarcima FBiH.

Svi navedeni učesnici u javnim raspravama svoje primjedbe i sugestije dostavili su blagovremeno predlagaču i u pisanoj formi.

Opšti je stav da se nacrt zakona mora detaljno doraditi i izmijeniti, naročito one odredbe nacrta koje nisu precizno definisane ili nisu u skladu sa postojećim propisima u FBiH. Učesnici na javnim raspravama takođe su izrazili mišljenje da bi se veća zaštita jemaca u kreditnim odnosima prema glavnom dužniku i povjeriocima ostvarila:

- uvođenjem jače kontrole u radu povjerilaca, uz njihovu obavezu da pooštre, tj. bolje definišu kriterije i postupak dodjele kredita kroz svoje poslovanje;
- doradom i dopunom obrazaca za dodjelu kredita i obrazaca ugovora za glavnog dužnika i jemca;
- pojačanom provjerom kreditne sposobnosti dužnika i jemca;
- obezbjeđenjem da prilikom potpisivanja i ovjere obrasci budu popunjeni svim traženim podacima, te da povjerilac ne prihvata bjanko potpisane i nepopunjene obrasce i zabrane pristanka (administrativne zabrane) na kojima su samo ovjereni potpisi dužnika ili jemca, čime bi se isključila mogućnost grešaka i zloupotreba naknadnim popunjavanjem elemenata kreditnog zaduženja;
- preciziranjem redoslijeda aktiviranja instrumenata kreditnog zaduženja;
- doradom nacrta zakona, prvenstveno vodeći računa o nomotehničkim i pravnim dimenzijama radi harmonizacije sa drugim pravnim propisima.

Predlagač se obavezao da će prilikom izrade prijedloga zakona analizirati i uvažiti sve konstruktivne i konkretne sugestije, primjedbe i preinake nacrta, sa ciljem postizanja što kvalitetnijeg i sveobuhvatnijeg zakonskog rješenja.

Vlada FBiH